

ALMANYA`YA GİDEN TÜRK İŞÇİLERİ VE MÜZİK YAŞAMI HALUK YÜCEL*

ÖZ

Kültürlerarası diyalog söz konusu olduğunda hiç şüphe yok ki kültür alışverişi ve sanat birbirinden ayrı düşünülemez. Kültür, bir ulusun kendi tarihi içinde oluşturduğu değer hükümlerinin bütünüdür. Bu bütün içerisinde o ulusun dili, kimlik duygusu, inanışları, gelenekleri ve estetik boyutu ilk sırada yer almaktadır. Sanat ise o toplumun gelişmişlik düzeyidir ve asırlar süren yaşayışının bir birikimi olarak kendisini gösterir. Yaklaşık 50 senedir Almanya’da yaşayan Türk kökenli vatandaşlar, sosyo-kültürel açıdan her iki ülke arasında bir köprü vazifesinde bulunmaktadırlar. Almanya’da 4. nesile ulaşan ve içinde yaşadığım “Almanya Türkleri” ya da “Gurbetçiler” olarak adlandırdığımız bu toplum, ekonomik olduğu kadar kültürel alanda da kendisini göstermektedir. Çalışmamız, Almanya’nın Kuzey Ren Vestfalya NRW eyaleti içerisinde yer alan Krefeld, Essen, Duisburg, Leverkusen, Neuss, Dortmund ve Gelsenkirchen şehirlerinde yaşayan Türk toplumunun müziğe olan ilgilerini, müzik tercihlerini, geçmişten günümüze hangi evrelerden geçtiğini araştırıp, anket yoluyla edindiğimiz bilgiler ışığında bir sonuca varmayı hedeflemektedir. Bu çalışmada farklı şehirlerde bulunan, farklı prensip ve amaçları olan 19 koro ve müzik toplulukları ile görüşülmüş, onlara anket soruları yöneltilerek, çalışma alanları, prensipleri, hedefleri üzerinde durulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Almanya Türk Müziği, Türk işçileri ve müzik, Acı vatan ve müzik, Türk göçmenler ve müzik.

TURKISCH IMMIGRANTS IN GERMANY AND THEIR MUSIC LIVE

ABSTRACT

When intercultural dialogue is considered, cultural and artistic exchange cannot be considered separately. Culture is the historical whole of a nation’s creation of values. Within this whole, the language, feeling of identity, beliefs, traditions, aesthetic dimensions of that nation are the leading ones. Art, on the other hand, is the level of that specific nation. Hence, it shows itself as the whole of that nation’s centuries of lived experiences. For almost fifty years, Turkish population living in Germany, from a socio-cultural perspective, serve as a bridge between those two countries. The fourth generation living in Germany whom we call “German Turks” or “guest-workers” show themselves both in economic as well as in cultural ways. This survey-based study focuses on the interests and choices of those Turks living in Germany in terms of the types of music to which they listen in the regions of Krefeld, Essen, Duisburg, Leverkusen, Neuss, Dortmund and Gelsenkirchen located in Germany’s North Rhine-Westphalia from a historical perspective. Nineteen choirs and music groups with different ambitions and principles are contacted and the types of music with which they are involved along with their aims and objectives are interrogated.

Key Words: Turkish music in Germany, Turkish workers and music, Sour country and music, Turkish migrants and music.

GİRİŞ

“Biz onları iş yapmak için çağırdık, insan oldukları meydana çıktı.” Alman gazeteci Günter Wallraff’ın 1986 yılında “Ganz Unten” (En Alttakiler) başlığı ile kaleme aldığı, Almanya’daki Türk işçilerinin dramını ve göçmenlerin zorlu yaşamını araştırdığı kitabı, birçok açıdan yalnız bırakılan, ötekileştirilen Türk kökenli göçmenlerin sorunlarına dikkat çekmektedir. Uzun yıllar boyunca işgücü olarak görülmüş, ekonomik hedeflerden ötürü çok ağır iş ortamlarda çalışmalarına müsaade edilmiş, ancak “insan” olarak Alman toplumunda çok geç farkedilmiş bu göçmenler bugün Almanya’da 4. nesile ulaşmışlardır.

* Frankfurt Üniversitesi, Haluk1979@yahoo.de

2011-2014 yılları arasında Almanya NRW (Kuzey Ren Vestvalya) Eyaleti içinde yer alan Krefeld, Duisburg, Essen, Dortmund ve Leverkusen şehirlerinde toplam 618 kişi üzerinde yapılan bu çalışmanın amacı, bu şehirlerde yaşayan Türk toplumunda müzik anlayışını araştırmak ve müzik kültürünün, Almanya’da yaşayan Türkler arasında geçmişten günümüze nasıl bir gelişme gösterdiğini saptamak ve bir genellemeye ulaşmaktır.

Gerek Türkiye Cumhuriyeti’nin Almanya’da faaliyet gösteren büyükelçiliğinde ve konsolosluklarında, gerekse Alman kurumlarınca yapılan çalışmalarda “Türklerin sosyal hayatlarında müzik olgusu” çok fazla incelenmemiştir. Bu nedenle müzik ile sosyo-kültürel bağlamda bir araştırmayı içeren bu çalışmamız, müziğin, Türkler’in kişisel ve aynı zamanda toplumsal yaşamlarındaki önemini, algılayışlarını, kültürlerarası diyaloglarındaki birleştirici unsurlarını saptayarak, örneklendirme yöntemiyle analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Tarama modelleri (survey); geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1994: 77).

Kaptan (1989: 34), betimleme araştırmalarını “mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alır” olarak açıklar. Gökçe (2004: 60) ise bu modeli şu şekilde açıklar: “Tarama araştırması toplumsal bilimlere sayısal çalışma olanağı getirmiştir. İstatistik kavramı, teknik ve işlemlerinden geniş bir ölçüde yararlanılmaktadır. Başka bir deyişle tarama araştırmaları istatistiksel ölçümlerle temellendirilmiştir. Genellikle bu tür araştırmalarda soru kâğıdı (anket) ya da görüşme tekniği kullanılır”.

Anket (survey) tekniği, bir konu hakkında, ilgili kişi(ler)den hazırlanan sorular çerçevesinde bilgi almaktır. Bu kişilerin kaç kişi ve konuların neler olacağı, araştırma konusuna, amaca bağlıdır ve diğer araştırma teknikleri içerisinde araştırmacıya ve görüşme yapılan kişiye esneklik, derinlik sağlayan bir gözlem tekniğidir. Araştırmaya veri sağlamak amacıyla anket formu hazırlanmıştır.

Almanya’da yaşayan Türk toplumunun sosyal yaşamında müzik olgusu konularını akademik düzeyde inceleyen araştırmacıların fazla olmaması sebebiyle, konu ile ilgili hipotezler geliştirmek oldukça zordur. Hipotezler hem gözleme hem de daha önce yapılan araştırmaların bulgularına dayanmaktadır. Araştırdığımız sosyolojik ağırlıklı çalışmaların ve gözlemlerimizin çalışmamıza kazandırdıkları hipotezleri şöyle değerlendirebiliriz:

1- Göçlerin sebep ve sonuçları, kültürel etkileşim, ekonomik ve sosyal yaşam, göçmenler ve göçmenlik kavramının zaman içerisinde değişiklik göstermesi, göç olgusu ve uyum süreci gibi başlıklar değerlendirildiğinde ilk önemli hipotezimiz, “Almanya’ya göç eden Türk işçilerinin sosyal yaşamlarında Türk müziğinin çok derin etkisi vardır” şeklinde ifade edebiliriz.

2- Almanya’ya işçi olarak gelen Türk’ler belli bir merkezden, şehirden gelmedikleri için, yaşadıkları bölge ve şehir hayatları birbirinden ayrıydı. Örnek vermek gerekirse Karadeniz bölgesinden gelenler ile İç Anadolu bölgesinden gelen işçilerin dinledikleri müziklerin farklı olduğu düşüncesi ikinci hipotezimiz oldu.

3- Büyük şehirde dinlenen müzik tarzları ile köy, kasaba gibi küçük yerleşim yerlerinde dinlenen müzik tarzları arasında farklılık olduğu düşüncesiyle hareket edip, başka bir hipotezde bulduk. Almanya'ya işçi gelen vatandaşlarımızın çok büyük bölümü köy ve kasabalardan gelmişlerdi. Bundan dolayı gurbetçilerimiz arasında ağırlıklı olarak Türk halk müziğine ilgi duyulduğu düşüncesini savunduk.”

4- Günümüz toplum yaşamında kitle iletişim araçlarının çok sık kullanılıyor olması başka bir hipotezimizi oluşturdu. Yıllarca Köln Radyosunda hergün 1 saat Türkçe yayın yapıldı ve gurbetçilerimiz için gerek Türkiye'den haberler gerekse kültürümüz adına müziğimizden örnekler verildi. “Medyanın Türk müziğini yaygınlaştırmasında Almanya'da yaşayan gurbetçilerimiz pozitif anlamda etkilenmiştir.”

5- Müzik eserlerinin anlaşılmasında dil çok önemlidir. Almanya'da 4. kuşak içerisinde de iki dilli bir yaşam hâkimdir. Bu sebeple “müzik anlayışında Türkçe ağırlıklı tercih ediliyor” varsayımında bulduk.

6- Bireylerin dini inançlarındaki dindarlık dereceleri müzik anlayışlarına tesir edebilir. “İbadet konusunda hassas olan müzikseverler ile hassas olmayan müzikseverler arasında müzik anlayışında farklar olabilir.”

Araştırmanın konusu ile doğrudan ya da dolaylı ilişkili olduğu düşünülen kaynaklar (tez, makale, bildiri, araştırmalar, konser ve etkinlik kayıtları, görsel ve işitsel kaynaklar) incelenmiş, araştırmanın kuramsal çerçevesi oluşturulmuştur. Almanya'da yaşayan Türk işçilerinin müzik yaşamlarına dair durum tespiti yapılarak problem ve alt problemler oluşturulmuştur.

Çalışmanın uygulamalı kısmında karşılaştığımız en önemli zorluk, çeşitli dernek çatısı altında müzik icra etmeye çalışan toplulukların büyük bir bölümünün çok amatör bir yapıda olması ve görüşmeler için bile düzenli bir araya gelinememesi olmuştur. Uygulamalı araştırmaların maalesef toplumumuzda yaygın olmaması, anketlere yeteri kadar hassasiyet gösterilememesi ayrı bir sıkıntıyı beraberinde getirmiştir. Bu nedendir ki görüştüğümüz 50'den fazla dernek, cemiyet ve topluluk üyesi 1108 kişiden ankete 618 kişi yanıt vermiştir. Ancak anketteki sorulara yanıt verenler bile tüm sorulara aynı itina göstermemiş, kimi sorulara birden fazla seçenek işaretlemişlerdir.

Türk nüfusunun çok yoğun olduğu gerçeğiyle ele aldığımız Krefeld, Leverkusen, Essen, Duisburg, Dortmund şehirlerinde çeşitli dernek üyelerine isteğe bağlı olarak anket uygulanmıştır. Bu anketlerin uygulanmasında çeşitli Türk dernekleri ve Alman kurumlarından da destek alınmıştır. Bilindiği üzere anketler çeşitli kişilerin fikirlerini, bilgilerini, tecrübelerini öğrenmek için uygulanan bir yöntemdir. Bu yöntem küçük gruplara uygulanabildiği gibi büyük topluluklara da uygulanabilir.

Çalışmamızı yaparken sıklıkla derneklerden randevu talep ettik ve belirlediğimiz zaman diliminde maalesef ankete katılan koro üyelerine ulaşamadık. Bazı derneklere sürekli gitmemize rağmen dağıtılan anket kâğıtlarının başka amaçlar içinde kullanıldığı, üzerinde durulmadığını gözlemledik. Bu ve buna benzer sorunlar nedeniyle çalışmamızın sonuç kazanması için çoğu zaman 10-15 kişiden oluşan gruplara tarafımızca ziyaret edilip, onlara anket soruları yöneltildi, kimi zaman telefon yolu ile anket yürütülmeye çalışıldı. Tamamına cevap verilmese bile 618 kişiden elde edilen bilgiler ışığında tablolar oluşturmaya çalıştık ve sonuca yöneldik. Ayrıca ziyaret edilen çok sayıda dernekte dağıtılan anket sorularının cevaplanmış haline ulaşmak için yaklaşık 3 aylık bir zaman dilimi gerekti.

Bilimsel amaçlı çalışmalarda toplanan verilerin değerlendirilmesi gerekir. Bu çalışmada ihtiyaç analizine yönelik verilerin çözümlenmesinde, sorulara verilen cevaplar, tablolandırılmıştır. Çalışma verilerinin analizinde katılımcıların görüşleri betimlenerek içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Yapılan görüşmeler tablolandırılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra tabloların gösterdiği bilgiler ışığında Almanya’da yaşayan gurbetçilerin müzik yaşamlarına dair bilgiler yorumlanmış ve problemler doğrultusunda sonuçlara ulaşılmıştır.

Almanya’ya Gelen Türk İşçilerinin Bireysel Ve Toplumsal Özellikleri

Alman hükümeti yabancı kökenli işçi ihtiyacını gidermek için 1950’li yılların ortalarında bazı düzenlemeler yapmıştır. Başta Yunanistan ve İtalya olmak üzere Federal İş Gücü Ofisi (Bundesanstalt für Arbeit BfA) çeşitli Avrupa ülkelerinde işçi almak için ofisler kurdu. Maden şirketleri ve metal sektörüne bağlı üretim yapan şirketler BfA kurumuna başvuru yapan işçileri seçiyor, sağlık ve adli kayıtlarını inceledikten sonra belirledikleri sayı kadar göçmenlere “Almanya’da işçi statüsü” kazandırıyor. 1960 yılında 100 bin olan yabancı işçi sayısı 1970’lerin başında 1,6 milyona ve 1980 de ise 2,6 milyon rakamına yükselmişti.

Krefeld şehrinde ilk göç ile gelen işçilerle yaptığımız görüşmelerde onların o dönem koşullarındaki yaşamlarına dair bilgiler edindik. İlk yıllarda çektikleri sorunları anlatırken bile yüzlerindeki gülümseme ve iç çekmelerine şahit olduk. Öyle ki bu insanlar madenlerde ve fabrikalarda çalışmak üzere sağlık muayeneleri sonrası geldiler. Herhangi bir eğitim koşulu aranmadı. Birçoğu şehir hayatlarını bilmeden köyden geldiler. Yerleşim yerleri 8-12 kişi için hazırlanmış işlerine ranzalar konulmuş odalardı. Yaptıkları sadece çalışmak ve “Heim” adı verilen bu yerlerde zamanlarını geçirmektir.

Okuma yazma oranının düşük olduğu bir toplum olarak Almancaya yönelik bir alt yapı da kurulamadı. Zaten bu durum Almanya’da yaşayacak olan 2. neslin okul yaşamlarının sıkıntılı geçmesinin de sebebi olarak karşımıza çıktı.

Avrupa’ya ilk giden Türkler çoğunlukla maden, inşaat, temizlik, tekstil gibi sektörlerde olmak üzere ağır işlerde istihdam edilmişlerdir. Çoğunun Türkiye’den geldiği şehirler de farklıydı bu da uyum zorluklarını artıran bir durum haline aldı. Sık sık sohbetlerinde memleketleri konuşuldu, maddi birikimlerini nasıl kullanacakları anlatıldı. Mektuplar yazılarak ve beklenerek özlemlerini dindirmeye çalıştılar. Yıllar içinde devam eden göçler sonucunda Almanya’da ciddi anlamda bir Türk nüfusu oluştu. 1960’lar ve 1970’ler boyunca bir gün mutlaka Türkiye’ye geri dönmeyi planlayan Türkler, zaman içinde, özellikle 1980’lerde geri dönenlerin Türkiye’de yaşadıkları hayal kırıklıkları sonucu, Avrupa’da kalmayı yeğlemeye başladılar. Bugün Hollanda, Fransa, İngiltere ve Belçika gibi Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yaşayan Türkler artık kalıcı bir sosyal kimlik kazanmışlardır. Avrupa’da yaşadıkları ülkelerin ekonomilerine büyük katkıda bulunan Türkler, artık entegrasyon sorunlarını çözmüşler ve büyük ölçüde bu ülkelere uyum sağlamışlardır. Ekonomik, sosyal, politik ve mesleki birçok uyum problemini çözmede büyük aşama kaydeden Türkler, günümüzde Avrupa’da homojen bir yapıya sahiptirler” (Yıldırımoglu: 2005, 11).

1961-1975 Yıllarının İncelenmesi

“Misafir işçi” olarak adlandırılan bu insanlar çoğunlukla demir, çelik ve metal endüstrisinde, tuğla fabrikalarında, sentetik malzeme işleme işinde, otomobil ve tekstil

endüstrisinde çalışmışlardır. Çok gürültülü, pis ve kötü kokulu alanlara, zorlu şartlar altında çalışan bu insanlar, geçici kalma alanlarına çevrilen koğuşlarda, barakalarda, eski binalarda, tavan araları ya da zemin katlarda yaşamışlardır. Katı Avrupa standart ve düzenlemelerine karşın, işçilerin kaldığı mekânlar işverenin insafına bağlı olarak değişmiştir (Eryılmaz, 2002,1). Yabancı bir toplumda, değişik yaşam koşullarına alışmak durumunda olan işçiler, dil bilmediklerinden, Almanlarla iletişim sorunu çekerler. Plansız bir biçimde getirilen binlerce işçinin sosyal, kültürel ve dini anlamdaki ihtiyaçlarının göz önünde tutulmadan getirilmesi, ileriki yıllarda ciddi uyum sorunlarının oluşmasına sebep olmuştur.

Aile birleşimi ile eşlerin Almanya'ya getirilmesi farklı sosyal bir yapıyı da meydana getirdi. O güne kadar yerleşik durumda olmayan, fabrikalardaki barakalarda, işçi yurtlarında yaşayan işçiler, apartman dairelerinde, evlerde yaşamaya başlayıp, şehir merkezlerinde kendilerini göstermeye başladılar. Yerleşim alanları olarak da kendileri için gösterilen yerlerde kalma prensibi getirilmiş böylelikle Almanya'nın birçok şehrinde bugün bile devam eden "Türk gettoları" oluşmuştur.

Büyük çoğunluğu köylerden gelen bu insanlar çok ciddi anlamda kültür şoku yaşamış, anavatanla bağları çok sınırlı devam ettirilmiş, basın-yayın kanallarının gelişene değin sıkıntıları devam etmiştir.

1976-1986 Yıllarının İncelenmesi

Toplumların kendilerine özgü algılayışları, alışkanlıkları, olaylar karşısında gösterdikleri tepkileri vardır. Bu, onların zamanla kazandıkları bir tutumdur ve genel davranış biçimleri ile alakalıdır. Dil sorununun olduğu, yabancılaşma psikolojisinin olumsuz etkilerinin yaşamın her alanında görüldüğü ve gurbet ile vatan kavramlarının sık sık mukayesesi yapıldığı bu süreçte Türk işçilerinin ve ailelerinin yaşadıkları en büyük sıkıntı iki kültür arasındaki yaşam zorluklarıdır. Almanların işçiler üzerindeki baskıları, iş sorunları, yeme-içme kültürü sorunları akla gelen ilk tespitlerdir. Tüm dünyada kendini gösteren petrol kaynaklı ekonomik sıkıntıların da etkisiyle ülkelerinde yabancı istemeyen milliyetçi bazı kesimlerin göçmenler üzerine harekete geçmeleri de bu yıllar da yaşanan kimi sorun başlıkları olarak belirtilmektedir.

1987-1995 Yıllarının İncelenmesi

3. Kuşak Türkler 1984 yılından ve 4. Kuşak 2000 yılından sonra Almanya'da yetişmeye başlamıştır. 3. ve 4. Kuşağın en önemli özelliği Almanca bilgileri yeterli derecededir. İlk iki kuşak göz önünde tutulduğunda Alman toplumuna uyum sağlamışlardır. Çok kültürlü yetişmişlerdir (Multicultural) aynı zaman da iki dilli iletişime sahiptirler (Multilingual). 1. Kuşağa göre 3. ve 4. Kuşak çok daha eğitilmiş ve Almanya'daki sosyal ve iş yaşamının içinde yer almaktadırlar. (Kaya, 2000:137)

Bu seneler içerisinde dikkat çeken önemli sorunların arasında gelecek umudunun zayıflaması ve iki kültür arasında karar verme zorluğu yer alır. Bilhassa çocuklar bu durumdan büyük ölçüde etkilenirler. Okulda Almanca; evde, camiide, sosyal alanlarda Türkçe konuşmak, düşünmek mecburiyetinde kalırlar. Eğitim hayatlarını bu iki dil çerçevesinde tamamlamak, aile büyüklerinin Almanca'yı eksik ve hatta yanlış bilmelerinden gelen dilbilgisi hataları da eklendiğinde öğrenimleri zor süreçten geçmektedir.

1995-2014 Yıllarının İncelenmesi

Geçen onca zamana karşın halen Türkler akraba bağlılığı, hemşeri duygusu, çalışma alanlarına yakınlığı gibi sebeplerden ötürü birbirlerine yakın mesafelerde ikamet etmeye devam ediyorlar. Muhakkak ki ilk üç kuşak ile karşılaştırma yapıldığında dil ile ilgili fazla sorun yoktur. Okullarda Türk kökenli öğretmenlerden, hukuksal alanda çok sayıda danışman ve avukatlara, hastanelerde doktordan, hemşirelere, emniyet içerisinde polislere kadar yaşamın her alanında Türk kökenli Alman vatandaşlarına rastlamak mümkündür. Üniversitelerde Türk öğrenci sayılarındaki artış her sene devamını sağlamıştır. Ayrıca hemen hemen her şehirde Türklerin dini ibadetleri için kendileri kurdukları camiiler de bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Alevi dernekleri de faaliyetlerine devam etmektedir.

“ALMANYA’DAKİ TÜRK TOPLUMUNUN MUSİKİ YAŞAMI”

23 Mayıs 1949 yılında kurulan Federal Almanya, 13 eyaletten oluşmaktadır ve NRW Eyaleti Köln, Düsseldorf, Dortmund, Bochum, Duisburg, Essen, Bonn gibi önemli şehirleri kapsamaktadır.

Araştırılan Bölgedeki Müzik Faaliyetleri

Çalışmamızın bu bölümünde Almanya NRW Eyaleti içerisinde yer alan ve bizim araştırdığımız Krefeld, Duisburg, Essen, Neuss, Gelsenkirchen, Dortmund, Oberhausen ve Leverkusen şehirlerindeki Türk Müziği faaliyetinde bulunan dernek, cemiyet ve özel topluluklar incelenmektedir. İlk yaptığımız taramada yaklaşık 46 dernek olduğunu tespit ettik. Ancak sınırlamalar getirerek çalışmamıza yön kazandırmaya çalıştık. Böylelikle en az 3 sene faaliyet gösteren, bir dernek bünyesinde çalışan veya bir devlet kurumu çatısı altında varlığını sürdüren ve en az 10 üyesi olan koroları ele aldık. Aksi takdirde hemen hemen her şehirde çok sayıda 3-5 kişiden oluşan sadece buluşma amaçlı olan ve kendi aralarında müzikli sohbet yapan şehir dernekleri bulunmaktadır. Toplumumuzda Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği, Tasavvuf Müziği, Klasik Batı Müziği, Pop, Arabesk, Hip-Hop gibi müzik çeşitleri genel kabul gören müzik türleri olarak ele alınmıştır.

Çalışmanın Örneklemi ile İlgili Analizi

“Müzik, toplumların ideolojik, dinsel yapılarından, giyim tarzlarına kadar geniş bir yelpazede düşünsel ve eylemsel unsurların etkisi altındadır. Sosyal yaşamda müzik aracılığı ile kahramanlık, nefret, aşk, sevgi, umut, zevkler ve dertler enstrümental veya sözlü olarak dile getirilmekte ve paylaşılmaktadır. Her bir yörenin kendine has söylenen ve dinlenilmekte olan müziği o yöredeki bireylerin toplumsal yaşantılarına vurgu yapmakta ve toplumsal yaşamın bir aynası olabilmektedir. Bu ve benzeri nedenlerle müzik, toplumun tanımladığı sosyolojik bir olgudur ve diğer toplumsal unsurlarla iç içe geçmiş durumdadır” (Cengiz, 2011:14).

Tablo 1: Müzikle ilgilenme Oranı

Müziğe Olan İlgi	Sayı	Yüzdeler Oran %
Çok iyi	244	39,48
İyi	212	34,30
Orta	141	22,82
Zayıf	21	3,40
Toplam	618	100,00

Çalışmada müziğe ilginin oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Dikkat edilirse ankete katılanların büyük bir kısmı müziğe ilgilerinin 34,30% iyi ve 39,48% çok iyi olduklarını belirtmişlerdir. Sadece 3,40% oranla 21 kişi müziğe ilgilerinin zayıf olduğunu belirtmektedir.

Çeşitli Nüfus Bileşenlerine Göre Müzik Tercih Eğilimleri

Araştırmamızın bu bölümünde çalışma alanımızda bulunan dernek üyelerinin cinsiyet ve yaş grupları, çocukluklarının geçtiği bölge, aile içi konumları, ailenin gelir durumu, eğitim düzeyleri, mesleki durumları gibi değişkenlere göre dağılımları tablolarda yer aldığı gibidir.

Cinsiyet ve Yaş Grupları

Toplumumuzda Türk halk müziği, Türk sanat müziği, Tasavvuf müziği, Pop, Arabesk, Enstrümantal müzik, Rock gibi müzik çeşitleri genel kabul gören müzik türleri olarak ele alınmıştır. Müzik, evlenme süreçlerinden dinleme ve eğlenme amacına kadar geniş bir alanda kabul gören ve coğrafi genişliği bulunan sosyal bir gerçekliktir (Cengiz: 2011,5).

Tablo.2: Cinsiyete Göre Dağılım (Yetişkinler)

Cinsiyet	Sayı	Yüzdeler Oran %
Kadın	473	76,54
Erkek	145	23,46
Toplam	618	100,00

Anketimizi cevaplayan toplam 618 kişinin büyük çoğunluğunu 76,54% oranla 473 kişi ile kadınlar oluşturmaktadır. Neredeyse üçte birlik bir kısım ise 23,46% oranla 145 ile erkek

üyelerdir. Tablomuzdan anlaşılacağı gibi kadınlar müziğe erkeklere oranla daha fazla zaman ayırmakta ve sosyalleşme konusunda müzik dilini erkeklere oranla daha fazla kullanmaktadırlar.

Tablo 3: Yaş Gruplarına Göre Dağılım (Yetişkinler)

Yaş Gruplarına Göre	Sayı	Yüzdeler Oran%
15-22	22	3,56
23-29	61	9,87
30-39	91	14,72
40-49	181	29,3
50-59	210	33,98
60 ve üstü	46	7,44
Cevapsız	7	1,13
Toplam	618	100,00

618 kişinin katıldığı anket sonuçlarına göre çeşitli derneklerde müzik faaliyetinde bulunanların büyük çoğunluğu 30 yaş ve üstü müzikseverlerden oluşurken, 15-22 yaş aralığındaki üyelerin sayısı 3,56% oranla 22 ile sınırlı kalmıştır.

Çocukluğun Geçtiği Bölge

Tablo 4: Çocukluğun Geçtiği Bölge (Yetişkinler)

Çocukluğun Geçtiği Ülke/Bölge	Sayı	Yüzdeler Oran %
Karadeniz	122	19,74
Marmara	185	29,94
Akdeniz	78	12,62
Doğu Anadolu	62	10,03

İç Anadolu	79	12,78
Almanya	21	3,40
Güneydoğu Anadolu	71	11,49
Cevapsız	-	0,00
Toplam	618	100,00

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı gibi korolara daha çok 29,94% oranla Marmara ve 19,74% oranla Karadeniz bölgesinden gelen Türk göçmenler katılmaktadır. Bu ayrıca derneklerin ve organize olmuş şehirlerin bir sonucudur. Zira Almanya Trabzonlular Derneği, Almanya Zonguldaklılar Derneği gibi sivil toplum dernekleri bulunmaktadır. Bu dernekler hemşehrilik bağları ile hareket edip düzenli olarak etkinliklerde bulunmakta ve aktif olarak çalışmaktadırlar. 29,94% oranla Marmara bölgesi ilk sırada yer almaktadır.

Tablo 5: Çocukluğun Geçtiği Yerleşim Birimine Göre Dağılım

Çocukluğun Geçtiği Yerleşim Birimleri	Sayı	Yüzdeler Oran %
Köy	128	20,71
İlçe	174	28,16
Şehir	316	51,13
Toplam	618	100,00

Koro üyelerinin çocukluklarının geçtiği yerleşim yeri tablosundan da anlaşılacağı gibi 20,71% oranla köylerden gelenlerin sayısı 128 iken bu sayı 51,13% oranla şehirlerden gelenlerde 316 olarak kendini göstermektedir. Bu anket verileri sonuçta sosyal bir kurum olan derneklerde, cemiyetlerde örgütlenmiş müzikseverler üzerinde yapılmıştır. İlk kuşak okuma-yazma oranları ile bu dernekte üye olanlar arasında fark vardır.

Aile İçi Konum

Koro üyelerinin aile içindeki konumlarına yer verilmiştir.

Tablo 6: Koro üyelerinin aile içi konumları

Koro Üyelerinin Aile İçi Konumu	Sayı	Yüzdeler Oran %
Anne	375	60,68
Baba	102	16,50
Çocuk	73	11,81
Dede	14	2,27
Büyükanne	28	4,53
Bekâr	26	4,21
Toplam	618	100,00

Almanya'daki koroların çoğu sadece haftanın bir günü bir araya gelip sohbet etmek amatörcü de olsa şarkılar söylemek olarak tanımlanmıştı. Korolara gidenlerin geneli evli olmakla beraber yaş tablosundan da anlaşılacağı gibi çoğunluğu 35-55 yaş aralığında olan üyelerin çoğunluğu 60,68% oranla anne ve 16,50% oranla baba olarak aile içi konumlarındadırlar.

Eğitim Düzeyi

Günümüz endüstrileşme sürecinde oluşturulan teknolojinin ve ihtisaslaşmanın önemli bileşenlerinden biri bilimsel bilgidir. Bu bağlamda bilimsel bilginin, başta ekonomik olmak üzere bütün kurumsal alanlarda gelişmenin tetikleyici unsuru olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 7: Üyelerin Eğitim Düzeyi

Üyelerin Eğitim Düzeyi	Sayı	Yüzdelerik Oran %
Yüksek Öğrenim mezunu	52	8,41
Lise mezunu	159	25,73
Ortaokul Mezunu	72	11,65
İlkokul mezunu	287	46,44
Okumadım	41	6,63
Cevapsız	7	1,13
Toplam	618	100,00

Yukarıdaki veriler ışığında ilkokul mezunları 46,44% oranla ilk sırada, 25,73% oranla lise mezunları ikinci sırada yer almaktadır. Ankete katılanların 8,41% üniversite mezunu olarak tabloda yer almıştır. Eğitim seviyelerini araştırdığımız verilerden anlaşılacağı gibi ağırlıklı ilk ve orta düzey eğitim seviyesi dikkat çekmektedir.

Müzik ile İlgili Tespitler

Bu kısımda görüştüğümüz ve ankete katılan koro üyelerinin müzik ile ilgisini, hangi tür müziği sevdiklerini ve değişkenleri değerlendireceğiz.

Müzik İlgi Düzeyi

İlk hazırladığımız tabloda koro üyelerinin müzik ilgi düzeyleri ve müzik alanında eğitim alıp almadıkları bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo 8: Müzik İlgi Düzeyi

Müzik İlgi Düzeyi	Sayı	Yüzdelerik Oran %
Meslek	4	0,65
Yarı Amatör	18	2,91
Sadece Dinleyici	546	88,35
Enstrüman Çalan	49	7,93

Eğitimli	1	0,16
Toplam	618	100,00

Müzik ilgi düzeyini araştırdığımız tablodan anlaşılacağı gibi korolara gidenlerin 546'sı 88,35% oranla kendilerini dinleyici olarak görmektedir. Sadece 1 kişi müzik eğitimi almış ve amatörcü de olsa 49 kişi 7,93% oranla bir müzik aleti ile ilgilenmektedir. Müziği mesleki olarak ele alanların sayısı ise sadece 4 olarak görülmektedir.

Müzik Türü Tercihi

Tablo 9: Tercih Edilen Müzik Türlerine Göre Dağılım

Tercih Edilen Müzik Türlerine Göre Dağılım	Sayı	Yüzdeler Oran %
Türk Sanat Müziği	197	31,88
Türk Halk Müziği	192	31,07
Tasavvuf Müziği	41	6,63
Türk Hafif Müziği	12	1,94
Klasik Müzik	11	1,78
Arabesk	65	10,52
Pop Müzik	87	14,08
Hip hop	1	0,16
Tümü	12	1,94
Toplam	618	100,00

Tercih edilen müzik türlerine göre dağılım tablosunda ağırlıklı olarak Türk sanat müziği 31,88% oranla 197 üye ile ve Türk halk müziği 31,07% oranıyla 192 üye ile tercihleri görülmektedir. Üyeler arasında arabesk müziğine 10,52% oranla 65 ve pop müziğine de 87 14,08% oranıyla kişi tercih etmektedir. Bu veriler doğrultusunda; katılımcıların geleneksellik kalıplarından pek dışarı çıkmadıklarını görmekteyiz.

Din ve Müzik Arasındaki İlişkiye Göre Analiz

Çalışmamızda müzik ve inanç konusuna değindikten sonra din ve müzik arasındaki ilişkinin ankete katılan koro üyeleri tarafından nasıl algılandığını sunmaya çalışacağız. İlk olarak dini duyguları uyandıran ve canlandıran müzik ardından ezan ve mevlid ve son olarak mevlid ayinleri hakkındaki görüşlere tablolar halinde yer vereceğiz.

Ezan ve Mevlid

İslam dininde ezan ve önemli gecelerde okutulan mevlid dini yaşam açısından önemlidir. Konumuzla bağlantısı ise her ikisinde müzik formları şeklinde icra edilmiştir. Böylelikle kendilerine sunduğumuz sorular dâhilinde onların mevlid ve ezandaki değerlendirmelerine yer vermiş olacağız.

Tablo 10: Ezan ve Müzik Tercihi

Ezan ve Müzik Tercihi	Sayı	Yüzdeler Oran
Müziği kapatır ezanı dinlerim	234	37,86%
Açık olan müziğin sesini kısarım	321	51,94%
Müziği dinlerim	15	2,43%
Ezan güzel okunursa onu dinlerim	29	4,69%
Cevapsız	19	3,07%
Toplam	618	100,00%

Müzik dinlediğiniz esnada okunan ezanda nasıl bir davranış sergilersiniz sorusuna 324 kişi açık olan müziğin sesini kısarım, 234 kişi o anda sadece ezanı dinlerim, 29 kişi okunan ezan güzelse onu dinlerim demişlerdir. Görüldüğü gibi ankete katılan müzikseverlerin çoğu ezanla bir müzik parçası arasında tercih yapmak zorunda kaldığında ezanı tercih etmektedir. Bu durum ezan ve ezanın sembolize ettiği değerlere gösterilen hassasiyeti ifade etmesi bakımından önemlidir.

4.6.3. Mevlid ve Sema Ayinleri

Mevlid ve Sema ayinleri, tasavvufi topluluk ve cemaatlerin sıklıkla yaptıkları bir gösteri olmaları dışında günümüzde toplumumuzun büyük bir kısmı tarafından izlenen bir kültürel faaliyet haline gelmiştir. Öyle ki Almanya'da her büyük şehirlerde gerek konser salonlarında gerekse sokaklarda hazırlanmış olan platformlarda ve bilhassa ramazan ayı etkinliklerinde sıkça karşılanan bir etkinliktir.

Tablo 11: Mevlevi ve Sema Ayinleri Hakkında Görüşleri

Mevlevi ve Sema Ayinleri Hakkında Görüşleri	Sayı	Yüzdeler Oran
Hoşlanıyorum	30	4,85%
Maneviyatımı etkiliyor	165	26,70%
Müzik ve dansı hoşuma gidiyor	321	51,94%
Dini içeriğinin olduğunu düşünmüyorum	45	7,28%
Dinimize aykırı buluyorum	15	2,43%
Cevapsız	42	6,80%
Toplam	618	100,00%

Anketimize katılan 321 kişi müzik ve dansı hoşuma gidiyor, 165 kişi maneviyatımı etkiliyor, 15 kişi ise dinimize aykırı buluyorum demişlerdir. Görüldüğü gibi melevi ayinleri insanların ruhlarına tesir etmekte ve mekan farketmeksizin onların maneviyatlarını derinden etkilemektedir.

Cem Evlerindeki Müzik ve Etkisi

Alevi toplumunun belirli periyodlarda gerçekleştirdiği ortak birliktelik için çok önemli bir ritüeldir. Almanya’da incelediğimiz derneklerde de son derece geniş kitlelere ulaşan toplantılar ve cem düzenlenmektedir. Bunların başında Duisburg Alevi Derneği gelmektedir.

Tablo12: Cem Evlerindeki Müzik

Cem Evlerindeki Müzik	Sayı	Yüzdeler Oran %
Müzik ve dans olarak hoşlanıyorum	36	5,83
Dinimizde yeri yok	65	10,52
İçerik olarak olumlu buluyorum	422	68,28
Her yönüyle dinimize aykırı	39	6,31
İbadet olarak görüyorum	41	6,63

Cevapsız	15	2,43
Toplam	618	100,00

İçerik olarak olumlu buluyorum diyenlerin sayısı 422, dinimizde yeri yok diyenlerin sayısı 65, müzik ve dans olarak hoşlanıyorum diyenlerin sayısı 36 olarak tespit edilmiştir. Cem evlerinde yapılan müzik belli bir mezhebe dayalı olsa da anketimize katılan 422 kişinin ilgisini çektiği gibi içerikten de hoşlandığını görüyoruz. Bu da bize Almanya'daki gurbetçilerimizin dini duygulara olan hassasiyetlerini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmamızın verilerine dayanarak edindiğimiz sonuçlar ve önerilerimiz şunlardır:

1. Çalışmada, müzik tercih eğilimleri çok seçenekli ele alınarak, ankete katılanların %70'inin müzikle yakından ilgili olduğu sonucuna varılmıştır. Toplumumuzda Türk halk müziği, Türk sanat müziği, Tasavvuf müziği, Klasik batı müziği, Pop, Arabesk, Hip-Hop gibi müzik çeşitleri genel kabul gören müzik türleri olarak ele alınmıştır. Ankete katılanların birinci derecede Türk sanat müziğini ikinci derecede Türk halk müziğini tercih ettikleri görülmektedir. Bu tercihler bize katılımcıların memleket özlemine ve kültürlerine olan bağlılıklarını işaret etmektedir. Yaşam koşulları farklı coğrafyalarda olsa da müzik tercihlerinin kendi kültürlerine ait olan müziklerden yana olduğu sonucuna varabiliriz.

2. Türk toplumunda müzik olgusu “usta-çırak” ilişkisi ile devam etmektedir. Görüştüğümüz derneklerde ve müzik cemiyetlerinde bilhassa Türk halk müziği eğitimi ve bağlama dersleri, nota ve usule bağlı öğretilmeyip, ezber dayalı “usta-çırak” şeklinde sürdürülmektedir. Anadolu'nun bu geleneksel usta-çırak ilişkisi 21. yüzyılda Avrupa'da yaşayan Türkler tarafından da devam ettirilmektedir. Bu da bizleri kültürün devamlılığı sonucuna götürmektedir. Öte yandan katılımcıların eğitim durumları göz önüne alındığında usta-çırak ilişkisi yönteminin tercih edilmesinin tesadüf olmadığı sonucuna varabiliriz.

3. Müzikle ilgilenme derecesini anket verilerine göre incelediğimizde, anketimize katılan müzikseverlerin %39,48 oranıyla kendilerini çok iyi, %34,30 oranıyla iyi olarak değerlendirdiğini görmekteyiz. Müzikle orta derecede ilgisi olanlar ise %22,82 oranıyla karşımıza çıkmaktadır. Bu veriler bize müziğin toplum hayatında ne derece önemli bir yer tuttuğunu ve anketimize katılan göçmenlerin müzikle bağlantısını göstermektedir. Göç sonrası gurbete gelen katılımcıların müziği yüksek oranla hayatlarına almış olmaları, bizleri, sosyal ve psikolojik boyutta müzikten destek aldıkları sonucuna götürebilir.

4. Cinsiyete göre dağılımı araştırdığımızda, anketimize katılan 618 kişinin büyük bir çoğunluğunu %76,54 oranla 473 ile kadınlar oluşturmaktadır. Sadece %23,46 oranla 145 ile erkek üyeler yer almaktadır. Bu veriler bize Almanya'da korolara gidenlerin ağırlıklı olarak kadınlardan oluştuğunu göstermektedir. Kadın katılımcıların çoğunun ev hanımı olması, eşlerinin çalışıyor olmaları göze alındığında çıkan sonuca paralellik kurulabilir. Burada bayanların sosyalleşme adına müziği tercih ettikleri sonucuna varabiliriz.

5. Almanya'da yaşayan Türk toplumunda müzik dernekleri gerek alt yapısı gerekse amaç ve felsefesi açısından yeteri kadar kurumsallaşmamıştır. Bunun nedenleri

arasında kırsal alandan gelmeleri, şehir ve örgütlenme konusunda tecrübesiz olmaları gelmektedir. Sosyo-kültürel bilincin çok yeni oluşuyor olması nedeniyle gurbetçiler ciddi bir sanat eğitimini almaya henüz son beş yılda başlamışlardır. Edindiğimiz veriler sonucunda Sosyo-kültürel bilincin yeni oluştuğunu ve bu nedenle de gurbetçilerin son beş yılda ciddi bir sanat eğitimi almanın öneminin farkındalığını yaşadıklarını söyleyebiliriz.

6. Yaş gruplarına göre dağılımı gösteren bilgiler ışığında anketimize katılan yetişkinlerin %33,98 oranla 50-59 yaş aralığında olduğunu, %29,3 oranla 40-49 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Genel toplamda incelediğimizde müzikseverlerin büyük kısmı orta yaş ve üstü olduğu görülmektedir. (%63,28) Orta yaş ve üstü kesimin müziği hayatlarına alıyor olması psikolojik açıdan rahatlama, yaşamlarına farklı bir renk katma, kendi yaşlıları ile sosyal paylaşım ihtiyacı olarak yorumlanabilir.

7. Çocukluğun geçtiği bölgeler incelendiğinde anketimize katılanların büyük çoğunluğunun %29,94 oranla Marmara bölgesinden gelenlerin oluşturduğunu görmekteyiz. %19,74 oranla ikinci sırada Karadeniz bölgesi yer almaktadır. Bu veriler bize gerek bu bölgeden gelenlerin müziğe daha çok önem verdiğini gerekse Almanya'nın hemen hemen her eyaletinde hemşerilik ilişkisi ile kurulan derneklerin örgütlendiğini göstermektedir.

8. Çalışmamızın giriş kısmında Almanya'ya gelen göçmenlerin büyük kısmının Türkiye'nin köy, kasaba gibi kırsal kesimlerden geldiğini belirtmiştik. Ancak anketimize katılan koro üyelerinin çocukluklarının geçtiği yerleşim yeri tablosunu incelediğimizde ise %20,71 oranla köylerden gelenlerin sayısı 128 iken bu sayı %51,13 oranla şehirlerden gelenlerin 316 olarak kendini göstermektedir. Bu durum bizlere incelediğimiz derneklerdeki korolara katılan üyelerin çoğunun ilçe ve şehirlerden geldiğini göstermektedir.

9. Koro üyelerinin aile içi konumları incelendiğinde %60,68 oranla 375 anket katılımcısının anne olduğu gözlemlenmektedir. Bu sonuç bizlere yaş aralıkları ve cinsiyet tablolarındaki verilerin de yardımıyla annelerin müziğe daha çok ilgi gösterdiklerini göstermektedir.

10. Çalışmamızın sonuçlarından biri de eğitim düzeyleri ile ilgi olmuştur. %46,44 oranla anketimize cevap veren 287 kişi ilköğretim mezunu, %25,73 oranla lise mezunu olduğu görülmektedir. Son yıllarda Türkler arasında üniversiteye kayıtlar oldukça artmıştır. İlk gelen kuşakla bugünkü 4. Kuşak arasındaki eğitim seviyesi farkı belirgin bir şekilde görülmektedir.

11. Dini müzikle ilgili yaptığımız araştırmanın sonucunda müzikseverlerin büyük bir bölümü Tasavvuf müziğinden ve Alevi deyişlerinden hoşlandığı gözlemlenmektedir. Bilhassa Duisburg ve Krefeld şehirlerinde çok iyi örgütlenmiş olan Alevi dernekleri periyodik olarak cem düzenlemekte olduğunu yaptığımız görüşmelerde öğrenmiştik. O gecelerde bağlama eşliğinde okunan deyişler ve yapılan müzik hep bir ağızdan okunmaktadır. Bu durum bizi inancın katılımcılar arasında ne denli önemli olduğu sonucuna ulaştırır.

12. Yaptığımız anket sonucunda klasik müziğe ilginin çok az olduğunu tespit ettik. Bunun birçok sebebi olabilir ama en önemli sebeplerinden biri o müziğin kendilerine tesir etmediğini ve çok sesliliğe kulaklarının alışkın olmadığı görüşlerini belirtiyor olmalarıdır.

13. Yaş ve tercih edilen müzik arasında da bir bağ bulunmaktadır. Yaş ne kadar küçülürse pop müziğe ilgi o kadar artmakta ve orta yaş seviyelerinde Türk Sanat Müziği ve Türk Halk Müziği daha çok tercih edilmektedir.

14. Çalışmamızdaki bir başka sonuç, Marmara bölgesinden gelenlerin büyük çoğunluğu sanat müziğine sonra halk müziğine ilgi duyarken Güneydoğu bölgesinden gelenlerde ilk sırayı halk müziği almaktadır. Akdeniz bölgesinden gelenlerin hem Türk sanat müziğine hem de Türk halk müziğine eşit oranda ilgi duydukları görülmektedir. Doğu ve İç Anadolu ile Karadeniz bölgelerinde de halk müziği ilk sırada yer almaktadır.

15. Ankete katılanların büyük çoğunluğu milli değerler içeren müziğe önem vermektedir. Türk sanat müziği ve Türk halk müziği ile her yaş meslekten müzikseverler ilgilenmektedir. Tasavvuf müziği her yaştan ve mezhepten insanların ortak hissiyatını etkileyen bir müzik türü olduğu sonucuna varıyoruz.

16. Çocukluğun geçtiği bölge ve müzik ilişkisi incelendiğinde Marmara Bölgesinde en fazla Türk sanat müziği, Türk halk müziği ile ilk sırada yer almaktadır. Bölgeler arasında müzik dinleme tercihlerinin farklı olması, kültürel farklılıklardan kaynaklı olmalıdır.

Akademik alanda Almanya'daki Türk müziği konularında yeterli araştırma ve çeviri kitapları yoktur. Kaynak taraması için incelediğimiz kütüphanelerde Türk müziği ile ilgili birkaç çalışma dışında genelde yüzeysel çalışmalarla karşılaştık. Oysa Almanca ve Türkçe kaynak sayısının artmasıyla Almanlar'da ve Türkler'de müziğe olan ilginin artmasına vesile olunabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçiliği ve Konsolosluklar Türk müziğine yönelik daha etkin bir çalışma yapabilirler. Almanya'daki Türk müziği konusunda akademik kurumlarda herhangi bir ön çalışma bulunmamaktadır. Oysa akademiye veya müzik yüksekokulunda Türk müziği kürsülerinin bulunmasıyla birçok sorunun çözümü daha kolay aşılanacaktır.

Türk müziğinin Almanya'daki üniversitelerde ders olarak verilmesi sağlanabilir. Bu bölümden mezun olacak öğretmenlerin görev alacakları okullarda Türk müziğine daha fazla yer vermesi sağlanabilir.

Sadece konserler düzenlemek dışında, Alman üniversiteleri ve akademilerle birlikte çalıştaylar, sempozyumlar yapılabilir ve böylelikle çalışmalar akademik bir boyut kazanmış olur. Gelecek nesillere daha iyi ve düzenli bir ortam sağlanabilir.

Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı ve TRT Kurumları daha aktif çalışmalar yaptığı takdirde amatör koroların sayısı ve kalitesi yükselir. Senede bir sefer düzenlenecek olan amatör korolar şenlikleri ile hedefler yükseltilebilir. Böylelikle Alman ile Türk toplumu arasında müzikal anlamda bir birliktelik sağlanabilir.

KAYNAKÇA

a) Kitaplar

Anhegger, R. (1998). *Die Deutschlandfahrt der Türken im Spiegel ihrer Lieder. Eine 'Einstimmung. Gastarbeiterkinder aus der Türkei: zwischen Eingliederung und Rückkehr.* Hrsg. von Helmut Birkenfeld. Beck'sche Schwarze Reihe, München: Bd. 262

Aslantürk, Z. (1999). *Araştırma Metod ve Teknikleri*, İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları No:103 (4. Basım).

Avcı, H. (1985). *Almanya Gurbeti ve Türküleri*. İstanbul: Halk Kültürü, 5. Kitap, 1985/1, 1985, S. 11-22.

Basgil, A. F. (1991). *Din ve Laiklik*, İstanbul: Yağmur Yayınları.

Çulcu, M. (1993). *Neonazizmin Suçüstü Tutanakları*. İstanbul: Yön Matbaacılık.

Erseven, (1990). *Cem Aleviler’de Semah*, İstanbul: Ant Yayınları.

Eryılmaz, A. (2011). *Gastarbeiterlieder. İşçi Şarkıları*. Deutsch-Türkisch. İstanbul: Majör Müzik Yapım Ltd. Şti (Kaset)

Faruk, L. L1 (1985). *İslam’a Göre Müzik ve Müzisyenler*, (Çev: Ü. Taha Yardım), İstanbul: Akabe Yayınları.

Gökçe, O. (2006). *Almanya’da Uyum ve Dışlanma Arasında Türk Gençleri*, Türk Yurdu, Nisan 2006, Sayı: 224, (9-17 s.)

Gökçe, B.(2004). *Toplumsal Bilimlerde Araştırma*, Ankara: Savaş Yayınevi

Greve, M. (1997). *Alla Turca. Musik aus der Türkei in Berlin.* , Berlin: Hrsg. von Der Ausländerbeauftragten des Senats.

Greve, M. (2000). *Kreuzberg und Unkapanı. Skizzen zur Musik türkischer Jugendlicher in Deutschland*”, in: Attia, Iman und Helga Marburger (Hrsg.): *Alltag und Lebenswelten von Migrantenjugendlichen.*, Frankfurt: Verlag für Interkulturelle Kommunikation, Interdisziplinäre Studien zum Verhältnis von Migrationen, Ethnizität und gesellschaftlicher Multikulturalität, Bd. 11

Günay, Ü. (1986). *Modern Sanayi Toplumunda Din I*, Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 3.

Günay, Ü. (1998). *Din Sosyolojisi*, İstanbul: İnsan Yayınları.

Karasar, N. (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*, Ankara: Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Kaptan, S. (1989). *Bilimsel Araştırma Teknikleri ve İstatistik Yöntemleri*, Ankara: Tekışık Matbaası.

Öztürk, A. O. (1996). *Song 2000« ve Türk İşçilerinin Yarattığı Türküler*. Konya Postası.

Öztürk, A. O. (2001). *Almanya Türküleri. Türk Göçmen Edebiyatının Sözlü/ Öncü Kolu*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları: 2717, Kültür Eserleri: 322. 302 sayfa. Resim ve Grafik ve tablo

Perşembe, E (2006). *Almanya’da Türk Varlığının Bugünkü Görünümü ve Geleceği*. İstanbul: Türk Yurdu, Nisan 2006, Sayı: 224 (80-84 s.).

Reinhard, U. (1987). *Türkische Musik: ihre Interpreten in West-Berlin und in der Heimat. Ein Vergleich*. Berlin: Jahrbuch für Volksliedforschung, 32. Jg, , S. 81-92.

Uludag, S. (1976). *İslam Açısından Musiki ve Sema*’, Bursa: Uludağ Yayınları.

Vural, Y. (2003). *Sufi Müziği- Kavval Müziği-1*, İstanbul: *İnsancıl Dergisi*, 2003-4.

Wallraff, G. (1986). *Ganz Unten*, Çev.Osman Okkan, İstanbul: Milliyet Yayınlar

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ

Sayı: 49 Mayıs – Haziran 2015

Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi

ISSN: 1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası

Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN

<http://www.akademikbakis.org>

Weber, M. (1998). *Sosyoloji Yazıları*, Çev. Taha Parla, İstanbul: İletişim Yayınları, İstanbul.

Yıldırımoğlu, H. (2005). *Uluslararası Emek Göçü, Almanya'ya Türk Emek Göçü*, İstanbul: Kamu-Ös; C:8, S: 1

b) Süreli Yayınlar

Cengiz, Recep, (2011). *Sosyolojik Bir Olgu Olarak Müzik (Tokat Örneği)* Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 4 Sayı: 18